

2 SAMUEL

17-19

Absaloms nederlaag, Davids verdriet en zijn terugkeer als koning.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/2-samuel/17-19

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Absalom neemt Davids bijvrouwen	3 min	4
2	Achitofels plan om David te doden	4 min	5
3	Husai misleidt Absalom met zijn raad	4 min	7
4	Husai wint tijd en brengt Absalom in gevaar	4 min	9
5	De boodschappers helpen David ontkomen	3 min	11
6	Achitofel voorziet de nederlaag en sterft	2 min	14
7	David krijgt steun in Mahanaïm	2 min	15
8	David bereidt zijn leger voor op de strijd	3 min	16
9	Davids overwinning in het woud van Efraïm	3 min	18
10	Joab doodt Absalom tegen Davids bevel	4 min	20
11	Absaloms graf en zijn gedenkzuil	3 min	22
12	Twee boodschappers brengen David het nieuws	3 min	24
13	Boodschappers voor goed en slecht nieuws	4 min	27
14	Davids rouw en Joabs terechtwijzing	3 min	29

15	Israël en Juda moeten David terughalen	3 min	31
16	David belooft Amasa de plaats van Joab	4 min	33
17	David schenkt Simeï genade	3 min	35
18	Mefiboseth weerspreekt Ziba's beschuldiging	5 min	37
19	Barzillai draagt zijn beloning over	3 min	41
20	Israël en Juda ruziën over Davids terugkeer	2 min	43
21	De oude rivaliteit tussen Juda en Efraïm	3 min	44
	Om verder te lezen		45

1

Absalom neemt Davids bijvrouwen

Het verhaal van Absaloms opstand gaat verder in 2 Samuel hoofdstuk 17, en daar vinden we nog meer raad van Achitofel. Aan het einde van hoofdstuk 16 was Achitofel, die vroeger Davids raadsman was geweest, een van de meest gerespecteerde wijze mannen in zijn bestuur, naar Absalom overgelopen. Nu gaf hij Absalom raad. Dit was een heel gevaarlijke situatie voor David, omdat Achitofels raad gewoonlijk feilloos was. Zijn raad was gewoonlijk net zo betrouwbaar en juist als wanneer hij een profeet van God was geweest. Hij was geen profeet van God. Sterker nog, op dit punt in zijn leven was hij niet eens een godvrezend man, zoals blijkt. Maar zijn raad stond erom bekend even goed te zijn als het raadplegen van een profeet van God om een godsspraak te ontvangen.

Daarom heeft hij Absalom aan het einde van hoofdstuk 16 aangeraden om een volledige breuk tussen zichzelf en zijn vader te veroorzaken. Hij moest een blijvende wig tussen hen drijven, die het volk de indruk zou geven dat er nooit enige hoop op verzoening tussen David en Absalom zou zijn. Dat moest gebeuren door Davids bijvrouwen te nemen, van wie hij er tien had achtergelaten om voor het huis te zorgen toen hij de stad ontvluchtte. Er moest een tent op het dak worden opgezet, en Absalom zelf moest daar naar binnen gaan en met Davids bijvrouwen slapen. Dit was de grootste belediging die je de vorige koning kon aandoen. Het was de duidelijkste demonstratie dat de vorige koning niet meer aan de macht was. Wat hij het allermeeest zou hebben beschermd als hij dat had gekund, stond niet langer onder zijn bescherming, en een andere man had zijn plaats ingenomen. Dat was allemaal heel symbolisch en allemaal heel belangrijk.

We zullen later zien dat Adonia, een andere zoon van David, nadat David gestorven is iets soortgelijks probeert te doen als een zet om de troon van Salomo te bemachtigen. Eigenlijk deed Abner blijkbaar hetzelfde in een poging de troon van Isboseth te bemachtigen. Hij sliep met de bijvrouw van Isboseth.

[Redactionele noot: de transcripties verschillen tussen één en meerdere bijvrouwen. Hier is op grond van de context en de eenvoudige transcriptiezing voor één bijvrouw gekozen; de precieze bronwoorden zijn niet door beluistering vastgesteld. In 2 Samuel 3:7-8 wordt deze vrouw Rizpa genoemd, de bijvrouw van Saul, Isboseths vader. De aanduiding van de spreker is hierboven behouden.] We zien dus dat dit een gebruikelijke manier is waarop een man liet zien dat hij de vorige koning van zijn plaats verdrong.

Achitofel zei tegen Absalom dat hij hiermee niet moest wachten, en Absalom deed het. Hij zette een tent op het dak op, in het volle zonlicht zoals er staat. Dat is precies de bewoording die Nathan had gebruikt toen hij David vertelde dat, omdat David in het geheim de vrouw van zijn naaste had gestolen, zijn naaste, naar blijkt zijn zoon, in het openbaar zijn vrouwen zou nemen. Dit is dus een deel van de vervulling van die profetie.

2

Achitofels plan om David te doden

Nu heeft Achitofel nog meer tegen Absalom te zeggen.

Verder zei Achitofel tegen Absalom: Laat mij toch twaalfduizend mannen uitkiezen, dan zal ik mij gereedmaken en David deze nacht nog achternajagen. Ik zal hem aanvallen terwijl hij moe en ontmoedigd is, en zal hem schrik aanjagen. Dan zal al het volk dat bij hem is, op de vlucht slaan, en ik zal alleen de koning doden. Dan zal ik heel het volk naar u laten terugkeren; het terugkeren van allen is afhankelijk van de man die u zoekt. Heel het volk zal in vrede zijn. Dit woord nu was goed in de ogen van Absalom en in de ogen van alle oudsten van Israël.

2 SAMUEL 17:1-4

Er moesten twee stappen worden gezet om ervoor te zorgen dat David nooit meer aan de macht zou komen. Ten eerste moest het volk ervan overtuigd raken dat er geen hoop was dat David ooit weer aan de macht zou komen zonder een oorlog met Absalom. Dat werd bereikt doordat Absalom met Davids bijvrouwen sliep. Ten tweede moest David helemaal uit de weg worden geruimd. Want hoewel de mensen misschien tot de conclusie waren gekomen dat David en Absalom zich nooit zouden verzoenen, bleef er altijd de mogelijkheid dat David Absalom nog kon verslaan en het koningschap weer kon overnemen.

Achitofel is, hoe goddeloos zijn raad ook is, zonder twijfel wijs. Dat wil zeggen, zijn raad is sluw en weloverwogen. David is inderdaad ontmoedigd. Dat weten we. Hij verlaat de stad met gebogen hoofd, met zijn hoofd bedekt. Er is zelfs een man die hem stof en vuil achterna gooit, Simeï, en hem vervloekt, en David weigert zelfs om zich te verdedigen. Hij is ontmoedigd. Hij geeft het op. Zijn leven heeft zo ongeveer het diepst mogelijke dieptepunt bereikt. Een van zijn zonen is door Absalom vermoord. Zijn dochter is door Amnon verkracht. Hij was van Absalom gescheiden geweest en verlangde naar verzoening. En Absalom is tegen hem in opstand gekomen en wil hem nu doden. Veel erger kan het niet worden.

David heeft, denk ik, zijn wil om te leven grotendeels verloren. De mensen die bij hem zijn, hebben hun wil om te leven niet verloren. Daarom zullen ze hem bemoedigen en proberen hem op de been te houden. Maar Achitofel weet dat David op dit moment het kwetsbaarst is. Hij heeft nog geen nieuwe positie ingenomen. Hij is op de vlucht, maar hij weet niet precies waar hij naartoe gaat. Hij heeft zijn zaken niet op orde. Hij is terneergeslagen. Dit zou een goed moment zijn om toe te slaan.

Achitofel wilde de legers tegen David aanvoeren. Hij wilde 12.000 man. We weten niet hoeveel mensen er met David waren meegegaan, maar Achitofel had waarschijnlijk wel enig idee hoeveel het er waren. En 12.000 soldaten zouden naar alle waarschijnlijkheid genoeg zijn geweest om hen te overwinnen. Sterker nog, hij zou waarschijnlijk wat extra marge hebben genomen, gewoon omdat David en zijn helden geen mannen zijn die je gemakkelijk overwint. Waarschijnlijk had David maar een paar duizend man. Ik weet niet of ons zelfs maar wordt verteld hoeveel mensen David

op dit moment in totaal bij zich had, maar waarschijnlijk maar een paar duizend. Achitofel dacht dus dat 12.000 man genoeg zou zijn om hem in te halen en te verslaan, en Absaloms overwinning definitief te maken.

3

Husai misleidt Absalom met zijn raad

Maar Absalom zei: Roep toch ook Husai, de Archiet, en laten wij ook luisteren naar wat híj te zeggen heeft.

2 SAMUEL 17:5

Husai, de Archiet, was Davids vriend. Hij was met David gevlucht, maar David stuurde hem terug om voor hem te spioneren. Husai had Absalom ervan overtuigd dat hij, Husai, voortaan trouw zou zijn aan de nieuwe koning, Absalom, in plaats van aan David. Dat betekende dat hij niet alleen in de positie was om voor David de ogen en oren in het paleis te zijn en hem waar nodig informatie te sturen. Omdat hij een gerespecteerd raadsman was, kon hij mogelijk ook de raad van Achitofel verijdelen, en die moest op dit moment verijdeld worden. Door Gods voorzienigheid dacht Absalom, hoewel het hem beviel wat Achitofel te zeggen had: ‘Laten we hierover nog een tweede mening vragen. Laten we met Husai, de Archiet, praten en horen wat hij zegt.’

Toen Husai bij Absalom binnenkwam, zei Absalom tegen hem: Dit heeft Achitofel gesproken. Zullen wij zijn woord opvolgen? Zo niet, spreek u uit.

2 SAMUEL 17:6

Toen zei Husai tegen Absalom: De raad die Achitofel gegeven heeft, is ditmaal niet goed.

2 SAMUEL 17:7

Met andere woorden, gewoonlijk geeft hij goede raad, maar dit is een uitzondering. Ik denk niet dat hij de dingen zo helder ziet als gewoonlijk.

Verder zei Husai: Ú kent uw vader en zijn mannen, dat zij helden zijn, en dat zij bitter van gemoed zijn, zoals een beer die in het veld van jongen beroofd is. Bovendien is uw vader een strijdbare man en zal hij niet overnachten bij het volk.

2 SAMUEL 17:8

Natuurlijk was dit helemaal niet Davids houding, maar dat wist Absalom niet.

Zie, hij heeft zich nu zeker verborgen in een van de holen of in een van de andere schuilplaatsen. En het zal gebeuren, als er in het begin sommigen van hen vallen, dat ieder die het hoort, zal zeggen: Er is een grote slachting geweest onder het volk dat achter Absalom staat. Dan zal zelfs iemand die een dapper man is, van wie het hart als dat van een leeuw is, beslist smelten van angst, want heel Israël weet dat uw vader een held is en dat zij die bij hem zijn, dappere mannen zijn. Daarom geef ik als raad: laat met spoed heel Israël, van Dan tot Berseba, zo talrijk als de zandkorrels die aan de zee zijn, bij u verzameld worden, en ga zelf mee in de strijd. Dan komen wij bij hem in een van zijn schuilplaatsen, waar hij gevonden wordt. Dan vallen we op hem zoals de dauw op de aardbodem valt. En van hem en al de mannen die bij hem zijn, zal er zelfs niet één worden overgelaten. En als hij zich in een stad verzamelt, zal heel Israël touwen naar die stad aandragen, en zullen wij haar tot in het dal neertrekken, totdat er ook niet één steentje meer gevonden wordt.

2 SAMUEL 17:9-13

Hij is hier een beetje enthousiast om Absalom ervan te overtuigen dat hij echt niet aan Davids kant staat. Hij overdrijft hier duidelijk een beetje: geen enkel klein steentje overlaten van de stad waarin hij zich verbergt. Zo woedend zullen we zijn op iedereen die David helpt. Natuurlijk helpt Husai David in het geheim.

Toen zei Absalom, met alle mannen van Israël: De raad van Husai, de Archiet, is beter dan de raad van Achitofel. De HEERE had het echter zo beschikt om de goede raad van Achitofel te verijdelen, opdat de HEERE het kwaad over Absalom zou brengen.

2 SAMUEL 17:14

De schrijver zegt dat Achitofels raad voor Absalom beter zou hebben gewerkt. Het was betere raad vanuit Absaloms gezichtspunt, voor zijn belangen. Maar God wilde Absalom vernietigen, dus verijdelde Hij die raad.

4

Husai wint tijd en brengt Absalom in gevaar

De verschillen tussen de raad van deze twee raadsmanen waren als volgt. Achitofel wilde zelf de legers aanvoeren. Husai zei: ‘Nee, Absalom, je moet ze persoonlijk aanvoeren. Jij moet hier de held zijn.’ Achitofel wilde twaalfduizend man meenemen en alle mannen die bij David waren sparen, behalve David zelf, en hem doden. Husai zei: ‘Nee, we moeten iedereen die bij David is uitroeien. En we hebben meer mannen nodig dan twaalfduizend. We moeten heel Israël bijeenbrengen, van Dan tot Berseba. We moeten een overweldigende strijdmacht hebben, want David en zijn mannen zijn machtige strijders. En als je hem nu achtervolgt, heeft dat geen zin, want hij verwacht al dat je achter hem aan zult gaan. Hij heeft waarschijnlijk een heel goede schuilplaats gevonden. Hij is een zeer ervaren krijgsman. Hij zal niet slapen waar je hem verwacht. Hij zal zich niet kwetsbaar opstellen. Je zult hem waarschijnlijk uiteindelijk niet vinden, en er zal een strijd ontstaan. En als je maar twaalfduizend man hebt, zouden zijn mannen jullie weleens kunnen verslaan. Dan zullen de mensen die jou trouw zijn

de moed verliezen. Ze zullen horen dat je aan het verliezen bent. Je kunt beter wachten totdat je een overweldigende strijdmacht hebt. We kunnen hen morgen bijeenbrengen. En dan kun je zelf met hen uittrekken. En we zullen niemand in leven laten die David volgt.'

De raad verschilt dus op vrijwel alle punten. Maar die maakte Absalom tot de held, en die klonk Absalom verstandig in de oren, omdat God wilde dat die hem verstandig in de oren klonk. En het zou waarschijnlijk goede raad zijn geweest als David op dat moment inderdaad strijdlustig was geweest, zoals Husai zei. Husai zei:

Je kent je vader. Hij is net een beer van wie de jongen zijn afgepakt.

'Hij zal fel zijn. Hij zal hard zijn. Hij zal vechten met alles wat hij heeft.

En hij is een geduchte kerel. Je wilt op zo'n moment niet met maar twaalfduizend man tegenover hem komen te staan.'

Natuurlijk was David helemaal niet in die stemming. Maar omdat het een aannemelijke voorstelling van zaken was, werd Absalom erdoor misleid.

Husai zei tegen Zadok en Abjathar, de priesters: Zo en zo heeft Achitofel Absalom en de oudsten van Israël aangeraden, maar zo en zo heb ik hun aangeraden. Stuur daarom nu snel een bode naar David om te zeggen: Overnacht deze nacht niet in de vlakten van de woestijn en steek ook direct over, anders wordt de koning met al het volk dat bij hem is, verslonden.

2 SAMUEL 17:15-16

Daarmee bedoelt hij: de Jordaan oversteken.

Eigenlijk was Husai's raad gevaarlijk voor David, want die hield wel in dat er een overweldigende troepenmacht tegen David zou worden ingezet. Maar omdat Absalom daardoor op het slagveld zou zijn, kon de strijd zelfs tegen een overweldigende troepenmacht gewonnen worden als ze maar de bevelhebber konden doden. Als Absalom gedood kon worden, dan zou het afgelopen zijn. Hoeveel troepen hij ook bij

zich had, met de dood van Absalom zou de oorlog voorbij zijn. Het waardevolste aan Husai's raad was dus dat hij Absalom op het slagveld wilde krijgen, waar hij gedood kon worden.

Toch bracht die raad David ernstig in gevaar. Hij gaf David wat extra tijd, omdat Achitofel hem onmiddellijk wilde achtervolgen en hem heel goed had kunnen inhalen. Maar Husai won tijd voor hem, doordat hij zei:

We moeten heel Israël bijeenbrengen, van Dan tot Berseba.

2 SAMUEL 17:11

Dat zou minstens een dag kosten, en David kon verder wegkomen en zich op een veiliger plek verschansen dan waar hij eerst was. Maar dan moest hij wel haast maken. Hij moest er ook van weten, dus moesten er boodschappers naar David worden gestuurd om hem te laten weten wat er aan de hand was.

5

De boodschappers helpen David ontkomen

Jonathan en Ahimaáz stonden bij de bron Rogel. Een slavin ging ernaartoe en vertelde het hun. Daarop gingen zij op weg om het koning David te vertellen. Zij konden zich immers niet laten zien door de stad binnen te gaan.

2 SAMUEL 17:17

Dit waren de zonen van de twee priesters, en die zonen zouden de boodschappers zijn. Husai vertelde het dus aan de priesters, en de priesters vertelden het aan hun zonen. Deze mannen brachten nu de boodschap naar David.

Er stond dat ze niet gezien durfden te worden terwijl ze de stad binnenkwamen.

Maar een jongen zag hen en vertelde het aan Absalom. De twee liepen echter hard weg en kwamen bij het huis van iemand in Bahurim die op zijn binnenplaats een put had, waarin zij afdaalden. De vrouw nam het dekkleed, spreidde dat over de opening van de put en strooide daar gerst op. Zo werd de zaak niet bekend.

2 SAMUEL 17:18-19

Ze hadden dus voor even een goede schuilplaats, terwijl de soldaten hen zouden komen zoeken. Een jongetje had hen aangegeven. Hoe hij wist wat ze van plan waren, weten we niet. Misschien had hij het jonge dienstmeisje de boodschap aan hen horen doorgeven. Kennelijk vond hij dat dit nieuws was dat aan de machthebbers moest worden doorgegeven. De boodschappers zouden ongetwijfeld gepakt zijn, als dat ene huis er niet was geweest met een put die verborgen kon worden. Toen ze in de put

waren afgedaald, werd die met een doek afgedekt, zodat het leek alsof ze op dat stukje grond graan aan het dorsen waren. Het zag er niet uit alsof er een put onder zat. Dus het werkte. Niemand kwam erachter.

Toen de dienaren van Absalom bij de vrouw in het huis kwamen, zeiden zij: Waar zijn Ahimaáz en Jonathan? De vrouw zei tegen hen: Zij zijn die waterbeek overgestoken. En toen zij hen gezocht maar niet gevonden hadden, keerden zij terug naar Jeruzalem. En het gebeurde, nadat dezen weggegaan waren, dat zij uit de put klommen, verdertrokken en alles aan koning David vertelden. Zij zeiden tegen David: Maak u gereed en steek snel het water over, want dat en dat heeft Achitofel met betrekking tot u aangeraden. Toen maakte David zich gereed, met al het volk dat bij hem was, en zij staken de Jordaan over. Bij het morgenlicht ontbrak er zelfs niet één die de Jordaan niet overgestoken was.

2 SAMUEL 17:20-22

Dat was geen volkomen veilige plek. Legers konden natuurlijk de Jordaan oversteken. Als David de Jordaan kon oversteken, kon Absalom dat ook. Maar die plek was moeilijker bereikbaar via de aanvoerlijnen vanuit Jeruzalem, enzovoort. Voor degenen die in Jeruzalem gelegerd waren, was het lastiger om oorlog te voeren tegen iemand die nu aan de overkant van de rivier zat. Het kon wel, maar de rivier vormde toch een zekere hindernis die David en zijn mannen meer voordeel zou geven.

6

Achitofel voorziet de nederlaag en sterft

Toen Achitofel zag dat zijn raad niet uitgevoerd was, zadelde hij de ezel en maakte zich gereed. Hij ging naar zijn huis in zijn stad, regelde de zaken van zijn huis en hing zich op. Zo stierf hij en werd begraven in het graf van zijn vader.

2 SAMUEL 17:23

Op het eerste gezicht lijkt het misschien gewoon alsof Achitofel een driftbui heeft gekregen omdat de mensen voor het eerst zijn raad niet opvolgden. Hij werd altijd beschouwd als de wijze man, zodat niemand zou betwisten dat wat hij zei waar was. Nu is er ineens iemand het niet met hem eens, en wordt de raad van die ander opgevolgd. Zijn ego is gekrenkt, en zijn gekwetste trots brengt hem ertoe te zeggen: 'Hier kan ik niet mee leven. Ik maak er gewoon een eind aan.' Ik denk niet dat hij zo'n slapjanus was. Achitofel was een wijze, volwassen man. Op dit punt een slechte man, maar volgens mij toch niet zo'n slapjanus dat hij gewoon geen belediging kon verdragen. Ik denk dat het probleem hier was dat Achitofel net wijs genoeg was om in te zien dat dit voor Absalom op een ramp zou uitlopen. Dan zou Achitofel niets anders te wachten staan dan als verrader opgehangen te worden zodra David terugkwam. Het was dus beter om door eigen hand te sterven en het gevoel te hebben dat hij zelf de touwtjes in handen had, dan David onder ogen te moeten komen.

Ik denk dat Achitofel de bui zag hangen. Zo wijs als hij was, wist hij dat de raad van Husai tot de nederlaag van Absalom zou leiden, dat Absalom zou sterven. Dan zou Achitofel ook sterven, want hij stond nu bekend als een verrader. Wanneer David weer aan de macht kwam, zou er niets anders op zitten dan Achitofel te doden. Dus in plaats van dat met zich te laten gebeuren, verhing hij zich.

7

David krijgt steun in Mahanaïm

David kwam in Mahanaïm, en Absalom trok de Jordaan over, hij en alle mannen van Israël met hem. Absalom had Amasa over het leger aangesteld in plaats van Joab. Amasa was de zoon van een man van wie de naam Jethra was, de Israëliet die bij Abigaïl gekomen was, de dochter van Nahas en zuster van Zeruja, de moeder van Joab.

2 SAMUEL 17:24-25

Dat is omdat Joab bij David was.

Israël en Absalom sloegen hun kamp op in het land van Gilead.

2 SAMUEL 17:26

En het gebeurde, toen David in Mahanaïm aangekomen was, dat Sobi, de zoon van Nahas, uit Rabba van de Ammonieten, en Machir, de zoon van Ammiël, uit Lodebar, en Barzillai uit Gilead, en wel uit Rogelim, bedden, schalen, aardewerk, tarwe, gerst, meel, geroosterd koren, bonen, linzen — ook geroosterd — honing, boter, kleinvee en kazen van koeien melk bij David brachten, en bij het volk dat bij hem was, om te eten. Want zij zeiden: Dit volk is hongerig, moe en dorstig in de woestijn.

2 SAMUEL 17:27-29

Van deze mensen die David hielpen, was er één een Ammoniet. Dan was er Machir, de zoon van Ammiël uit Lodebar. Ik weet niet tot welk volk hij behoorde, hoewel Machir een naam is die doorgaans met de stam Manasse in verband werd gebracht. Dus hij was waarschijnlijk een Manassiet. Dan was Barzillai een Gileadiet. Gileadieten waren ook Manassieten of Rubenieten. Het waren mensen die ten oosten van de Jordaan

woonden, Joden. Maar die ene man was blijkbaar een Ammoniet. Hij behoorde tot het volk van Ammon. Misschien kwam hij alleen maar uit de stad Rabba, die bij het volk van Ammon hoorde. Misschien was hij zelf ook een Jood. Ze waren rijk en daarom brachten ze voorraden voor David, om zijn mannen daar in de woestijn te onderhouden.

8

David bereidt zijn leger voor op de strijd

Hoofdstuk 18.

David monsterde het volk dat bij hem was, en stelde bevelhebbers over duizend man en bevelhebbers over honderd man over hen aan. Verder stuurde David het volk eropuit, een derde deel van het volk onder bevel van Joab, een derde deel onder bevel van Abisai, de zoon van Zeruja, de broer van Joab, en een derde deel onder bevel van Ithai, de Gethiet. En de koning zei tegen het volk: Ik zal zelf ook zeker met u uittrekken.

2 SAMUEL 18:1-2

Ittai de Gethiet was, zoals je je herinnert, een Filistijn. Hij stond blijkbaar aan het hoofd van de Krethi, de Filistijnse lijfwacht van David. Hier vertrouwt David een derde van zijn leger toe aan een trouwe Filistijnse aanvoerder.

Maar het volk zei: U mag niet met ons uittrekken, want als wij soms moeten vluchten, zullen wij hun niet aan het hart gaan; ja, al zou de helft van ons sterven, zullen wij hun niet aan het hart gaan. U bent nu echter evenveel waard als tienduizend van ons. Het is nu beter dat u ons vanuit de stad tot hulp bent. Toen zei de koning tegen hen: Ik zal doen wat goed is in uw ogen. En de koning stond terzijde van de poort en al het volk trok uit in afdelingen van honderd en van duizend.

2 SAMUEL 18:3-4

Hij is de koning, maar hij luistert naar de raad van zijn volk en zal doen wat zij zeggen. Hij gaat niet zomaar zeggen: 'Nee, ik ben de koning. Jullie vertellen mij niet wat ik moet doen.' Op dit punt in zijn leven stelt hij zich enigszins ondergeschikt op.

En de koning gaf bevel aan Joab, Abisaï en Ithai: Behandel de jongen, Absalom, met zachtheid ter wille van mij. En heel het volk hoorde het toen de koning aan al de bevelhebbers bevel gaf ten aanzien van Absalom.

2 SAMUEL 18:5

Hij bedoelt: 'Dood Absalom niet.' Het is geen erg redelijk voorstel. David is hier niet op zijn redelijkst. Hij heeft al een paar van zijn kinderen verloren als een oordeel over zijn zonde, en hij wil zeker niet ook nog zijn lievelingszoon Absalom verliezen. Toch denkt hij niet redelijk. Natuurlijk moest Absalom sterven. Absalom wilde zelf David doden. Absalom zou zich niet met David verzoenen, en David kon onmogelijk regeren en zijn koningschap vestigen zolang Absalom leefde. Het was heel duidelijk dat Absalom Davids troon wilde en pogingen zou doen om die te bemachtigen zolang hij leefde.

De enige manier waarop David kon overleven, was dat Absalom niet zou overleven. Maar David dacht niet helder en liet zich duidelijk meer leiden door zijn gevoelens voor zijn eigen zoon, zoals je dat van een man zou mogen verwachten. Maar hij dacht niet als een koning. Hij dacht als een vader.

9

Davids overwinning in het woud van Efraïm

Zo trok het volk de stad uit, het veld in, Israël tegemoet, en de strijd vond plaats bij het woud van Efraïm. Het volk van Israël werd daar door de manschappen van David verslagen. Op die dag vond daar een grote slachting plaats, van twintigduizend man,

2 SAMUEL 18:6-7

Ik weet niet zeker waarom Davids mannen de overwinning behaalden. Ze waren duidelijk in de minderheid, want alle troepen van Israël, van Dan tot Berseba, waren tegen hem opgetrokken. Behalve dan natuurlijk dat God hun de overwinning gaf. Het kan ook zijn dat ze natuurlijke voordelen hadden. Ze bevonden zich in het bos. De strijd werd in het bos gevoerd. Dat is geen gebruikelijke plek voor een veldslag. Het is een plek waar mensen die aan de wildernis gewend zijn, in het voordeel zijn tegenover mensen die dat niet zijn. David en de helden die bij hem waren, hadden voordat hij koning werd veel tijd in de bossen doorgebracht, toen hij voor Saul vluchtte. Het waren strijders die de wildernis kenden, zoals Robin Hood en zijn vrolijke mannen in het bos. Zij waren in het voordeel tegenover koning Jan, of wie de slechterik ook maar was. Ze konden Robin Hood niet gemakkelijk tegenhouden, omdat hij in het bos zat. En dat is geen gemakkelijke plek voor legers om veldslagen te leveren. Mensen die meer op guerrillaoorlogvoering zijn ingesteld, zullen in het bos beslist in het voordeel zijn. David en zijn mannen hadden ervaring in deze bossen. Misschien is dat de reden waarom ons wordt verteld dat de strijd in het bos plaatsvond en dat Davids mannen de Israëlieten die tegen hem optrokken, op de vlucht joegen.

Er staat in vers 8:

want de strijd verspreidde zich vandaar over heel dat land. Het woud verslond er die dag meer van het volk dan het zwaard er verslond.

2 SAMUEL 18:8

Blijkbaar werden veel soldaten van Israël op de een of andere manier het slachtoffer van het bos zelf. Hoe dat precies in zijn werk ging, is niet erg duidelijk. Misschien struikelden hun paarden over het struikgewas en braken ze hun benen, en werden mannen van hun paarden geworpen. Of, zoals bij Absalom, bleef hun hoofd in de takken van de bomen steken en hingen ze daar te bungelen. Misschien hadden andere mannen niet het geluk dat ze bleven bungelen. Misschien werden ze onthoofd, of brak hun nek, of iets dergelijks. Er wordt niet echt uitgelegd hoe het komt dat het bos meer mensen doodde dan het zwaard. Maar het is duidelijk dat David niet alleen dappere mannen had die voor hem vochten. Hij had ook de natuur aan zijn kant, of eigenlijk God aan Zijn kant. De natuurlijke kenmerken van het terrein werkten sterk in Davids voordeel.

10

Joab doodt Absalom tegen Davids bevel

Absalom stuitte op de manschappen van David, terwijl Absalom op een muildier reed. Toen het muildier onder de dichte takken van een grote eik kwam, kwam zijn hoofd vast te zitten in de takken van de eik, zodat hij bleef hangen tussen hemel en aarde; en het muildier dat zich onder hem bevond, liep door. Toen een man dat zag, vertelde hij het aan Joab. Hij zei: Zie, ik heb Absalom in de takken van een eik zien hangen. Toen zei Joab tegen de man die het hem vertelde: Zie toch, als u het gezien hebt, waarom hebt u hem daar dan niet ter plaatse gedood? Dan was het aan mij geweest u tien zilver stukken en een gordel te geven.

2 SAMUEL 18:9-11

Dat betekent waarschijnlijk een bevordering in het leger.

Maar die man zei tegen Joab: Al mocht ik duizend zilver stukken op mijn handen afwegen, dan zou ik nog mijn hand niet naar de zoon van de koning uitstrekken. De koning heeft immers ten aanhoren van ons aan u, Abisaï en Ithai bevel gegeven: Wie u ook bent, spaar de jongen, Absalom.

2 SAMUEL 18:12

Hij zegt: ‘Ja hoor, je zou me tien sikkels geven. Nee, dat zou je niet.’

En als ik bedrog gepleegd had, tegen mijn eigen leven, dan zou voor de koning toch niets verborgen gebleven zijn, en ú had zich afzijdig opgesteld.

2 SAMUEL 18:13

Het is alsof hij zegt: ‘Je zegt dat je me zou hebben beloond, maar ik weet dat je aan de kant van de koning zou staan als de koning zich tegen mij keerde. Je zou niet achter mij staan. Mij houd je niet voor de gek.’

Zo tegen je generaal praten is misschien een beetje brutaal, maar dit gebeurt in het heetst van de strijd. Mensen zeggen wat ze denken en de situatie was dringend. Vermoedelijk zou Absalom zich op de een of andere manier los weten te krijgen en ontkomen als iemand niet snel ingreep. Dus moest Joab het heft in eigen handen nemen.

Toen zei Joab: Ik blijf zo niet bij u wachten. Hij nam drie speren en stak ze in het hart van Absalom, terwijl hij nog levend in het midden van de eik hing. En tien knechten, wapendragers van Joab, omringden hem. Zij sloegen Absalom en doodden hem.

2 SAMUEL 18:14-15

Het lijkt mij dat die drie speren in zijn hart hem wel gedood zouden hebben. Maar dit wijst erop dat ze zich met zijn allen op hem stortten en dat niemand erop lette wanneer hij precies stierf. Hij werd door allerlei aanvallen gedood: speren die door hem heen werden gestoken, tien mannen die hem ongetwijfeld met hun zwaarden sloegen, waarschijnlijk nadat hij tegen de grond was geslagen. Het kan heel goed zijn dat de speren hem fataal werden, maar dat hij nog even leefde toen hij op de grond terechtkwam, zodat ze hem met zijn allen afmaakten. Zo kwam die goddeloze jongeman op een bijzonder gruwelijke manier aan zijn einde.

Dat kwam voor een deel door zijn haar. Er werd elk jaar drie pond haar van zijn hoofd afgeknipt. Ik weet zeker dat het zijn haar was dat in de boom bleef haken. Je kunt je voorstellen dat het hoofd van een man in een boom vast komt te zitten als er een lage tak is en zijn hoofd in een takvork terechtkomt. Maar hij blijft daar niet lange tijd vastzitten terwijl mensen het gaan melden en terugkomen enzovoort. Er was iets waardoor hij zich onmogelijk kon losmaken, en dat moet zijn haar zijn geweest dat in de boom verstrikt zat. Als hij zijn zwaard nog had gehad, had hij zijn haar kunnen afsnijden en zichzelf kunnen bevrijden. Maar hij was zijn zwaard waarschijnlijk tijdens de vlucht kwijtgeraakt. Dus hij zat vast en was kwetsbaar, en hij werd gedood.

11

Absaloms graf en zijn gedenkzuil

Toen blies Joab de bazuin en heel het volk keerde terug van de achtervolging van Israël, want Joab hield het volk tegen.

2 SAMUEL 18:16

Ze hoefden niet meer te vechten, want zodra de bevelhebber van de vijand dood is, is er niemand meer om de legers aan te voeren. Er is niemand meer voor wie de legers kunnen vechten. Dus als hij eenmaal gevallen is, is het allemaal voorbij.

Zij namen Absalom, wierpen hem in het woud in een grote kuil en richtten een zeer grote hoop stenen boven hem op. En heel Israël vluchtte, ieder naar zijn tenten.

2 SAMUEL 18:17

Er staat:

Absalom had het ondernomen om nog tijdens zijn leven een zuil voor zich op te laten richten in het Koningsdal. Want hij zei: Ik heb geen zoon om mijn naam in gedachtenis te houden. Hij had die zuil naar zijn eigen naam genoemd; daarom wordt die tot op deze dag ‘Hand van Absalom’ genoemd.

2 SAMUEL 18:18

Sommige mensen hebben hier moeite mee gehad, omdat ons eerder wordt verteld dat Absalom kinderen had. In 2 Samuel 14, vers 27, staat:

Bij Absalom werden drie zonen geboren, en een dochter van wie de naam Tamar was. Zij was een vrouw die knap was om te zien.

2 SAMUEL 14:27

Dus hij had vier kinderen, drie zonen en een dochter. Toch staat er in hoofdstuk 18, vers 18, dat hij tijdens zijn leven een zuil ter nagedachtenis aan zichzelf oprichtte, omdat hij geen zoon had om zijn naam in herinnering te houden.

Velen hebben gedacht dat hier een tegenstrijdigheid in de Bijbel staat. Natuurlijk is er geen tegenstrijdigheid. De schrijver zou zich uiteraard hebben herinnerd dat hij had vermeld dat Absalom drie zonen had. Zijn zonen waren kennelijk gestorven, en dat is misschien de reden dat hun namen niet worden genoemd. Het is heel ongebruikelijk om de naam van de dochter te noemen en de namen van de zonen niet. Er staat dat hij drie zonen had die naamloos zullen blijven, en dat hij een dochter had van wie de naam wordt herinnerd, omdat zij waarschijnlijk in leven is gebleven. Naar alle waarschijnlijkheid zijn zijn drie zonen als zuigeling gestorven. Misschien hebben ze niet eens lang genoeg geleefd om een naam te krijgen. Hun namen zijn niet opgetekend.

Maar hoe dan ook, het is helemaal niet nodig om een tegenstrijdigheid te veronderstellen als er staat dat een man drie zonen kreeg en later in zijn leven geen zonen meer had. David had op dat moment nog maar twee zonen verloren. Hij zal er

nog een verliezen. Adonia zal ook sterven. Maar waar het om gaat, is dat je op een bepaald moment zonen kunt hebben en op een later moment geen zonen meer kunt hebben. Het is verdrietig als een vader zijn eigen kinderen overleeft. Zo zou het niet moeten zijn, maar soms is het wel zo. Dat was blijkbaar bij Absalom het geval.

Dus zijn zonen waren gestorven. Hij wist dat hij niet herinnerd zou worden door zijn geslachtslijn, door nakomelingen te hebben. Daarom richtte hij een zuil op als het beste alternatief om de herinnering aan zichzelf levend te houden. Dit monument houdt de herinnering aan deze man levend, maar er wordt niet gunstig aan hem teruggedacht, omdat hij een opstandeling was. Hij was een slechte zoon en een slecht mens.

12

Twee boodschappers brengen David het nieuws

Toen zei Ahimaáz, de zoon van Zadok: Laat mij toch rennen en de koning de boodschap brengen dat de HEERE hem recht gedaan heeft en hem verlost heeft uit de hand van zijn vijanden. Maar Joab zei tegen hem: U mag op deze dag geen boodschapper zijn, maar op een andere dag mag u de boodschap brengen. Vandaag mag u de boodschap niet brengen, omdat de zoon van de koning dood is.

2 SAMUEL 18:19-20

Joab zei tegen de Cusjiet: Ga, zeg tegen de koning wat u gezien hebt. De Cusjiet boog zich voor Joab en rende weg. Maar Ahimaáz, de zoon van Zadok, zei opnieuw tegen Joab: Hoe het ook zij, laat mij de Cusjiet toch achterna rennen. Joab zei: Waarom zou ú dan toch gaan rennen, mijn zoon, terwijl u toch geen passende boodschap hebt?

2 SAMUEL 18:21-22

Hoe het ook zij, zei hij, laat mij gaan rennen. Toen zei hij tegen hem: Rennen! En Ahimaáz rende weg langs de weg door de vlakte en haalde de Cusjiet in.

2 SAMUEL 18:23

David zat tussen de twee poort deuren, en de wachter ging het dak op van de poort bij de muur. Hij sloeg zijn ogen op, keek, en zie, er kwam een man aanrennen, alleen. Toen riep de wachter en vertelde het aan de koning, en de koning zei: Als hij alleen is, heeft hij een boodschap te vertellen. En hij kwam gaandeweg dichterbij.

2 SAMUEL 18:24-25

Toen zag de wachter een andere man aan komen rennen en de wachter riep naar de poortwachter en zei: Zie, er komt nog een man alleen aanrennen. Toen zei de koning: Dat is ook een boodschapper. Verder zei de wachter: Ik zie aan het rennen van de eerste dat het de manier van rennen van Ahimaáz is, de zoon van Zadok. Toen zei de koning: Dat is een goed man en hij komt met een goede boodschap.

2 SAMUEL 18:26-27

Ahimaáz riep de koning toe en zei: Vrede! Hij boog zich voor de koning met zijn gezicht ter aarde, en zei: Geloofd zij de HEERE, uw God, Die de mannen die hun hand tegen mijn heer de koning ophieven, aan u heeft overgeleverd.

2 SAMUEL 18:28

Het goede nieuws is dat de strijd in jouw voordeel is afgelopen.

Toen zei de koning: Is het goed met de jongen, met Absalom? Ahimaáz zei: Ik zag een grote menigte, toen Joab de dienaar van de koning, en mij, uw dienaar, wegstuurde, maar ik weet niet wat het was.

2 SAMUEL 18:29

Dit is niet helemaal waar. Hij geeft een ontwijkend antwoord. Hij wilde het goede nieuws brengen dat Davids kant had gewonnen, maar hij wilde niet degene zijn die het nieuws bracht dat Absalom was gedood. Hij wist dat dit als slecht nieuws zou worden opgevat. Dus zegt hij alleen maar: 'Ik weet niet echt zeker wat daar gebeurd is.'

De koning zei: Ga opzij en stel u hier op. Dus ging hij opzij en bleef staan. En zie, de Cusjiet kwam; en de Cusjiet zei: Aan mijn heer de koning wordt de boodschap gebracht dat de HEERE u vandaag recht heeft gedaan, en u verlost heeft uit de hand van allen die tegen u in opstand waren gekomen. Toen zei de koning tegen de Cusjiet: Is het goed met de jongen, met Absalom? En de Cusjiet zei: Mogen de vijanden van mijn heer de koning en allen die tegen u in opstand komen om u kwaad te doen, worden als die jongen.

2 SAMUEL 18:30-32

13

Boodschappers voor goed en slecht nieuws

Met andere woorden: nee, met Absalom is het niet goed afgelopen. Nu iets interessants over deze twee hardlopers. Ik krijg de indruk dat ze verschillende hardlopers gebruikten voor verschillende soorten nieuws. Sommige hardlopers werden ingezet voor goed nieuws en andere voor slecht nieuws. Ahimaáz zou dan een hardloper zijn geweest die voor goed nieuws werd ingezet. Daarom zei Joab: ‘Nee, je kunt vandaag niet gaan lopen. Het nieuws is slecht. De zoon van de koning is dood. Dit is geen goede boodschap. Dit is niet jouw dag om te lopen. Ik ga in plaats daarvan deze Cusjiet sturen.’

Een Cusjiet was natuurlijk een Ethiopiër. Cusj was Ethiopië. Zijn huidskleur kon van een afstand worden gezien, want daardoor zou hij te onderscheiden zijn. Het zou dus heel goed kunnen dat ze hardlopers gebruikten die van een afstand herkenbaar waren als mensen die geen goed nieuws brachten. Zo zou de koning van tevoren gewaarschuwd zijn: ‘Het nieuws zal slecht zijn. Bereid je erop voor.’

Het lijkt er inderdaad op dat ze verschillende hardlopers gebruikten voor verschillend nieuws, want Ahimaáz was beslist de snelste van de twee. Hij haalde de Cusjiet in, maar Joab vond het niet juist dat Ahimaáz het nieuws zou overbrengen. Het kan zijn, zoals ik al zei, dat Ahimaáz een man was die met goed nieuws werd geassocieerd en de Cusjiet een man die met slecht nieuws werd geassocieerd. Zoals ik al zei, krijgt degene die de hardloper ziet aankomen op die manier, nog voordat hij het nieuws krijgt, al een idee: ‘Zal het nieuws dat ik zo dadelijk krijg goed nieuws of slecht nieuws zijn?’

Er is hier nog een andere mogelijkheid. Het kan zijn dat Joab niet zeker wist wat David met de bringer van het slechte nieuws zou doen. Want degene die het nieuws bracht dat Saul dood was, die liet David doden. Maar dat kwam natuurlijk doordat die man zelf beweerde dat hij Saul had gedood. En de mannen die Isboseth doodden en hem dat nieuws kwamen brengen, liet David ook doden.

Het is mogelijk dat Joab dacht: ‘Ahimaáz is de zoon van de priester; hij is de zoon van Zadok. We willen hem niet in gevaar brengen. We kunnen beter iemand sturen die minder waardevol is dan hij. Iemand die maar een gewone voetsoldaat is, niet een van

de priesters, voor het geval David zijn zelfbeheersing verliest, voor het geval David hem doodt.'

Het een of het ander. Om de een of andere reden weigerde Joab Ahimaáz te laten lopen, en hij zei:

Omdat het slecht nieuws is.

Dat kan betekenen: 'Ik kan je op dit moment niet aan gevaar blootstellen. Je bent een priester. We hebben onze priesters nodig. We sturen gewoon een gewone soldaat, een voetsoldaat, een gewone boodschapper om de boodschap over te brengen, voor het geval David hem kwaad doet.'

Maar ik denk dat het waarschijnlijker is dat er herkenbare boodschappers waren die voor goed of voor slecht nieuws werden ingezet, alleen maar om degene die het ontving van tevoren te waarschuwen. Dat maak ik op uit vers 20, waar Joab zegt:

Maar Joab zei tegen hem: U mag op deze dag geen boodschapper zijn, maar op een andere dag mag u de boodschap brengen. Vandaag mag u de boodschap niet brengen, omdat de zoon van de koning dood is.

2 SAMUEL 18:20

En toen Ahimaáz de Cusjiet daadwerkelijk had ingehaald, zei David:

Toen zag de wachter een andere man aan komen rennen en de wachter riep naar de poortwachter en zei: Zie, er komt nog een man alleen aanrennen. Toen zei de koning: Dat is ook een boodschapper. Verder zei de wachter: Ik zie aan het rennen van de eerste dat het de manier van rennen van Ahimaáz is, de zoon van Zadok. Toen zei de koning: Dat is een goed man en hij komt met een goede boodschap.

2 SAMUEL 18:26-27

Het lijkt er dus op dat de boodschappers werden uitgekozen omdat ze met goed nieuws of met slecht nieuws geassocieerd zouden worden.

14

Davids rouw en Joabs terechtwijzing

Hoe dan ook, toen de Cusjiet aankwam, reageerde David niet met geweld op het nieuws, maar hij was er beslist kapot van. Er staat in vers 33:

Toen sidderde de koning. Hij ging naar het bovenvertrek van de poort en huilde. Al gaande zei hij dit: Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och, was ik maar in jouw plaats gestorven, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!

2 SAMUEL 18:33

Hoofdstuk 19:

Aan Joab werd verteld: De koning huilt en rouwt om Absalom. Zo veranderde de overwinning die dag voor heel het volk in rouw, want het volk hoorde die dag dat de koning verdriet had om zijn zoon. Het volk sloop die dag de stad binnen, zoals mensen beschaamd wegsluipen wanneer zij in de strijd vluchten. De koning bedekte zijn gezicht en riep luid: Mijn zoon Absalom! Absalom, mijn zoon, mijn zoon! Toen kwam Joab bij de koning in huis en zei: Vandaag hebt u al uw dienaren beschaamd, die vandaag uw leven hebben gered, en het leven van uw zonen, uw dochters, uw vrouwen en uw bijvrouwen. U hebt uw vijanden lief en haat uw vrienden. Vandaag hebt u laten blijken dat bevelhebbers en dienaren voor u niets betekenen. Ik begrijp nu dat u tevreden zou zijn geweest als Absalom nog leefde en wij vandaag allemaal waren gestorven. Sta daarom op, ga naar buiten en spreek uw dienaren moed in. Want ik zweer bij de HEERE: als u niet naar buiten gaat, blijft er vannacht niemand bij u. Dat zal erger voor u zijn dan al het kwaad dat u vanaf uw jeugd tot nu toe is overkomen. Toen stond de koning op en ging in de poort zitten. Men vertelde heel het volk: De koning zit in de poort. Daarop kwam heel het volk bij de koning. Alle Israëlieten waren naar hun eigen tent gevlucht.

2 SAMUEL 19:1-8

Iedereen was bang dat de koning hen misschien zou straffen omdat Absalom gestorven was. Daarom waren ze gevlucht, hielden ze zich schuil en schaamden ze zich. David moest naar buiten komen en hen geruststellen. Het is moeilijk om in zo'n geval koning te zijn. Hoe zou je niet treuren om de dood van je lievelingszoon wanneer je net hebt gehoord dat hij gedood is? Je gaat rouwen. Maar wanneer je koning bent, moet je je

flink houden. En je zoon en jij bekleden politieke ambten, met politieke gevolgen. Het gaat dus niet alleen om een familiecrisis, het gaat om een nationale crisis. De koning moet zijn zelfbeheersing en zijn koninklijke waardigheid bewaren. Daar had David moeite mee. Het lijkt erop dat hij emotioneel zo ongeveer aan het einde van zijn Latijn was.

15

Israël en Juda moeten David terughalen

In de rest van dit hoofdstuk lezen we nu hoe David terugkomt naar Jeruzalem, onderweg verschillende partijen ontmoet en wordt bijgepraat over wat er is gebeurd. Er staat:

En onder heel het volk, alle stammen van Israël, was er tweedracht. Men zei: De koning heeft ons gered uit de hand van onze vijanden en hij heeft ons bevrijd uit de hand van de Filistijnen, en nu is hij het land uit gevlucht voor Absalom! En Absalom, die wij tot koning over ons gezalfd hadden, is in de strijd gestorven. Nu dan, waarom laat u na om de koning terug te halen?

2 SAMUEL 19:9-10

Zo redeneerden de mensen die aan Absaloms kant hadden gestaan onder elkaar. We kozen de kant van Absalom, maar hij is nu dood, en David is duidelijk degene die koning zou moeten zijn. Er is eigenlijk niemand anders. Ik denk dat Mefiboseth, de nakomeling van Saul, die positie had kunnen krijgen. Maar ze erkenden dat David degene was die hen van de Filistijnen had verlost. Daar hadden ze ongetwijfeld aan moeten denken voordat ze de kant van Absalom kozen. Maar ze konden niet ontkennen dat ze hem iets verschuldigd waren. Dus dachten ze: ‘Nou, we moeten hem terughalen.’

Waarschijnlijk zou David niet zomaar kunnen terugkomen als deze mensen hem niet terug wilden ontvangen. Ze hadden tegen hem gevochten. Ze hadden hem de stad uit gedreven. Hun leider was dood, maar ze konden een andere leider aanstellen. Als ze tegen David in opstand waren gekomen en hem uit zijn ambt hadden gezet, betekende het enkele feit dat zijn rivaal dood was nog niet dat ze hem weer in die positie zouden terugbrengen. Daar wordt dus over gesproken. Natuurlijk zouden Joab en zijn mannen, als ze hem niet in zijn positie herstelden, tegen hen ten strijde trekken en het hun betaald zetten. Ze zaten in het nauw. Ze hadden op het verkeerde paard gewed en liepen nu het risico door David gestraft te worden. Moesten ze hem weer als koning aanvaarden of hun geluk beproeven met iemand anders? Blijkbaar besloten ze dat het verstandiger en juister was om David als koning terug te halen.

Toen stuurde koning David de priesters Zadok en Abjathar een bode om te zeggen: Spreek tot de oudsten van Juda: Waarom zou u de laatsten zijn om de koning terug te halen naar zijn huis? (De woorden van heel Israël hadden namelijk de koning bereikt in zijn huis.)

2 SAMUEL 19:11

Met andere woorden, het volk van Israël sprak erover om David terug te halen, maar het volk van Juda liet het erbij zitten. David komt uit de stam van Juda. Waarom zou Juda hem niet als eerste terughalen? Dat is wat hier gevraagd wordt.

16

David belooft Amasa de plaats van Joab

U bent mijn broeders, u bent mijn beenderen en mijn vlees; waarom zou u dan de laatsten zijn om de koning terug te halen? En tegen Amasa moet u zeggen: Bent u niet mijn beenderen en mijn vlees? God mag zó en nog veel erger met mij doen, als u niet alle dagen voor mij legerbevelhebber zult zijn in plaats van Joab.

2 SAMUEL 19:12-13

Amasa is degene die Absaloms legers aanvoert en dus de vijand van David was, die David probeerde te doden. David stuurt hem een boodschap, aangezien ze neven zijn. Hij zegt:

Ben jij niet mijn eigen vlees en bloed? God mag me zwaar straffen als jij niet voorgoed in plaats van Joab mijn legeraanvoerder wordt.

Dit is echt iets dwaas wat David doet. Hij is boos op Joab omdat Joab Absalom heeft gedood. Het is waar dat de koning de bevelhebbers had opgedragen Absalom niet te doden. Maar David dacht niet als een koning. Hij dacht als een vader. Joab dacht als iemand die het landsbelang voor ogen had. Joab deed eigenlijk het juiste, al was het iets anders dan wat David had gezegd. David was daarom boos op Joab.

Bovendien had Joab geen begrip getoond voor Davids gevoelens. Terwijl David rouwde en hilde, zei Joab eenvoudigweg:

Toen kwam Joab binnen bij de koning in het huis en zei: U hebt vandaag de gezichten van al uw manschappen beschaamd doen staan, die vandaag uw leven hebben gered, het leven van uw zonen en uw dochters, het leven van uw vrouwen en het leven van uw bijvrouwen, door lief te hebben wie u haten, en door te haten wie u liefhebben. U hebt vandaag immers laten blijken dat bevelhebbers en manschappen voor u niets betekenen. Want ik heb vandaag gemerkt dat als Absalom leefde en wij allen vandaag dood waren, dat het dan juist zou zijn in uw ogen. Sta dan nu op, ga naar buiten en spreek naar het hart van uw manschappen. Want ik zweer bij de HEERE: als u niet naar buiten gaat, zal er deze nacht geen man bij u overnachten! En dit zal erger voor u zijn dan al het kwaad dat u van uw jeugd aan tot nu toe overkomen is.

2 SAMUEL 19:5-7

Dus David zegt nu dat Amasa de plaats van Joab zal innemen. Als ik Amasa was, zou ik natuurlijk niet degene willen zijn die in Joabs plaats werd aangesteld. Abner kwam namelijk ooit voor die eer in aanmerking, en Joab heeft hem vermoord. Joab zal het waarschijnlijk niet goed opnemen als iemand hem gaat vervangen.

Zo won hij het hart van alle mannen van Juda als één man, en zij stuurden een bode naar de koning om te zeggen: Keer terug, u en al uw dienaren.

2 SAMUEL 19:14

Omdat hij, met andere woorden, goedheid bewees aan de bevelhebber die tegen hem had gevochten. Opnieuw liet hij zien dat hij zijn vijanden genadig was, en daardoor kreeg hij de mensen aan zijn kant. Dus stuurden ze deze boodschap naar de koning:

Ga terug, jij en je dienaren.

Misschien was deze goedheid tegenover Amasa wel datgene waarop de mensen van Juda wachtten en de reden waarom ze aarzelden. Amasa behoorde tot hun stam, net als David. En misschien dachten ze: 'David moet terugkomen, maar wat zal dat betekenen voor onze held, Amasa? Hij is onze bevelhebber. David zal hem echt kwaad doen.' Dus misschien aarzelden ze om David weer de macht te geven. Toen David Amasa vervolgens als het ware deze olijftak aanbood, besloten de mensen van Juda hem terug te brengen.

17

David schenkt Simeï genade

Toen keerde de koning terug en kwam bij de Jordaan. En Juda was naar Gilgal gekomen om de koning tegemoet te gaan, om de koning de Jordaan te helpen oversteken.

2 SAMUEL 19:15

En Simeï, de zoon van Gera, een Benjaminit die uit Bahurim kwam, kwam haastig met de mannen van Juda mee, koning David tegemoet,

2 SAMUEL 19:16

Je herinnert je Simeï nog wel. Hij is degene die stenen en stof naar David gooide en hem vervloekte.

Hij beseftte dat hij een fout had gemaakt. Er waren duizend mannen van Benjamin bij hem. Hij was een Benjaminit, dus bracht hij duizend andere mannen van Benjamin mee. Ik weet niet zeker met welk doel. Ik weet niet zeker of het bedoeld was als een

blijk van steun aan David, of alleen als bescherming tegen vergelding.

en duizend man uit Benjamin met hem, en ook Ziba, de knecht van het huis van Saul, met zijn vijftien zonen en zijn twintig dienaren met hem. Zij slaagden erin de Jordaan over te steken vóór de koning er was. Toen de pont overvoer om het koningshuis te laten oversteken, en om te doen wat goed was in zijn ogen, viel Simeï, de zoon van Gera, voor de koning neer terwijl deze de Jordaan overstak. Hij zei tegen de koning: Laat mijn heer mij mijn misdaad niet toerekenen, en niet denken aan hoe uw dienaar zich misdragen heeft op de dag waarop mijn heer de koning uit Jeruzalem vertrok. Laat de koning het niet ter harte nemen. Want uw dienaar weet het zeker: ik heb gezondigd; maar zie, ik ben vandaag als eerste van het hele huis van Jozef gekomen om mijn heer de koning tegemoet te gaan.

2 SAMUEL 19:17-20

Toen antwoordde Abisäi, de zoon van Zeruja, en zei: Zou Simeï hiervoor niet gedood worden? Hij heeft immers de gezalfde van de HEERE vervloekt.

2 SAMUEL 19:21

Maar David zei: Wat heb ik met u te maken, zonen van Zeruja, dat u mij vandaag tot tegenstander bent? Zou er vandaag iemand in Israël gedood worden? Immers, weet ik niet dat ik vandaag weer koning geworden ben over Israël?

2 SAMUEL 19:22

De koning zei tegen Simeï: U zult niet sterven. En de koning zwoer het hem.

2 SAMUEL 19:23

Simeï is later echter wel gestorven, maar niet door Davids hand. Het was door Salomo's hand, zoals we in 1 Koningen zullen zien. Dus David zegt: 'Luister, ik weet dat ik de koning ben. Ik hoef niet te bewijzen wie ik ben door al mijn vijanden te doden. Ik sta vast. Mijn positie staat vast. De HEERE heeft mij die positie gegeven. Ik hoef niet de harde man te zijn en iedereen te doden die zich tegen mij heeft verzet. Ik kan genadig zijn.'

18

Mefiboseth weerspreekt Ziba's beschuldiging

Ook Mefiboseth, de kleinzoon van Saul, kwam de koning tegemoet. Hij had zijn voeten niet schoongemaakt, zijn baard en snor niet geschoren en zijn kleren niet gewassen, van de dag af waarop de koning was weggegaan tot de dag toe waarop hij in vrede terugkeerde.

2 SAMUEL 19:24

Hierdoor lijkt het erop dat hij hierin echt oprecht is.

En het gebeurde, toen hij in Jeruzalem de koning tegemoetkwam, dat de koning tegen hem zei: Waarom bent u niet met mij meegegaan, Mefiboseth?

2 SAMUEL 19:25

En hij zei: Mijn heer koning, mijn dienaar heeft mij bedrogen, want uw dienaar zei: Ik zal een ezel voor mij zadelen, en daarop rijden en naar de koning trekken; uw dienaar is immers kreupel.

2 SAMUEL 19:26

Daarmee bedoelt hij: 'Ik zei.'

Bovendien heeft hij uw dienaar bij mijn heer de koning belasterd. Mijn heer de koning is echter als een engel van God; doe maar wat goed is in uw ogen. Heel het huis van mijn vader was immers bij mijn heer de koning ten dode opgeschreven; toch hebt u uw dienaar geplaatst bij hen die aan uw tafel eten. Wat voor recht heb ik dan nog, en hoe kan ik dan nog een beroep doen op de koning?

2 SAMUEL 19:27-28

Toen zei de koning tegen hem: Waarom spreekt u nog langer over uw zaken? Ik zeg: U en Ziba, u moet het land delen.

2 SAMUEL 19:29

Toen zei Mefiboseth tegen de koning:

En Mefiboseth zei tegen de koning: Hij mag ook alles wel nemen, omdat mijn heer de koning in vrede in zijn huis is gekomen.

2 SAMUEL 19:30

We hebben nu dus twee verhalen gehoord. Geen van beide kan worden geverifieerd. Ziba, de dienaar van Mefiboseth, had Mefiboseth ervan beschuldigd dat hij blij was met Davids ballingschap en zei:

Toen zei de koning: En waar is de zoon van uw heer? Ziba zei tegen de koning: Zie, hij blijft in Jeruzalem, want hij zei: Vandaag zal het huis van Israël het koninkrijk van mijn vader aan mij teruggeven.

2 SAMUEL 16:3

— hij was een nakomeling van Saul —

Dat had Ziba gezegd. En bij die gelegenheid had David tegen Ziba gezegd:

Toen zei de koning tegen Ziba: Zie, alles wat Mefiboseth heeft, zal van u zijn. En Ziba zei: Ik buig mij neer, laat mij genade vinden in uw ogen, mijn heer, de koning.

2 SAMUEL 16:4

Maar nu hoort David het andere verhaal, en dit klinkt overtuigender. Mefiboseth had zichzelf immers niet verzorgd. Hij had zijn uiterlijk niet verzorgd. Hij had niets gedaan. Met andere woorden, hij vertoonde alle tekenen van rouw. En dat was al zo vanaf het moment dat David verdreven werd. Dat betekent dat Mefiboseth niet blij had gereageerd toen David werd verdreven. Hij was in de rouw gegaan en had vanaf de dag dat David vertrok geweigerd zichzelf te verzorgen. Daardoor lijkt het erop dat hij oprecht was. Bovendien zei David:

Toen zei de koning tegen hem: Waarom spreekt u nog langer over uw zaken? Ik zeg: U en Ziba, u moet het land delen.

2 SAMUEL 19:29

Daarop zei Mefiboseth:

En Mefiboseth zei tegen de koning: Hij mag ook alles wel nemen, omdat mijn heer de koning in vrede in zijn huis is gekomen.

2 SAMUEL 19:30

We kunnen dus zien dat Mefiboseth niet tegen David is, zoals Ziba had gesuggereerd.

Eigenlijk had Ziba ter dood gebracht moeten worden, want Ziba loog ongetwijfeld in deze zaak. Volgens de wet van Mozes moet je, als je een vals getuigenis tegen iemand aflegt, dezelfde straf krijgen als degene tegen wie je dat valse getuigenis hebt afgelegd zou hebben gekregen. Dus als je zegt dat iemand een moord heeft gepleegd terwijl dat niet zo is, en je wordt ontmaskerd, dan word je ter dood gebracht. Dat zou immers de straf voor moord zijn geweest. Een valse getuige moest dezelfde straf krijgen als het slachtoffer van zijn laster zou hebben gekregen. Mefiboseth zou zeker de dood hebben verdiend als hij bij deze gelegenheid had geprobeerd Davids rampspoed uit te buiten en zelf opnieuw aanspraak op de troon had proberen te maken. Ziba beschuldigde hem valselijk. Ik ben van mening dat Ziba's beschuldiging vals was.

Maar David was die dag niet in de stemming om mensen te doden. Hij had zijn zoon verloren. Hij vond dat er genoeg gedood was. Dat was de hele reden waarom hij de tempel niet mocht bouwen en Salomo dat wel zou mogen: David was een man van oorlog geweest. Zijn handen hadden bloed vergoten. Ik denk dat hij op dit moment de afschuwelijkheid van oorlog en doden en bloedvergieten begint in te zien, nu veel van dat vergoten bloed het bloed van zijn eigen zoon is. Ik denk dat hij ervan walgt. Ik denk dat hij er geen belangstelling meer voor heeft. Dus probeert hij de dingen zonder geweld op te lossen. Hij zei:

Vandaag zal niemand ter dood gebracht worden.

2 SAMUEL 19:22

19

Barzillai draagt zijn beloning over

Vers 31 gaat over Barzillai, een van de mannen die David levensmiddelen stuurden toen hij nog op de vlucht was:

Barzillai uit Gilead was uit Rogelim gekomen. Hij stak met de koning de Jordaan over om hem over de Jordaan uitgeleide te doen. Barzillai nu was zeer oud, een man van tachtig jaar. Hij had de koning onderhouden toen die in Mahanaïm zijn verblijf had, want hij was een zeer vermogend man. De koning zei tegen Barzillai: Steek met mij over, dan zal ik u bij mij in Jeruzalem onderhouden. Maar Barzillai zei tegen de koning: Hoeveel zullen de dagen van de jaren van mijn leven nog zijn, dat ik met de koning naar Jeruzalem zou trekken? Ik ben nu tachtig jaar oud. Zou ik kunnen onderscheiden tussen goed en kwaad? Zou uw dienaar kunnen proeven wat ik eet en wat ik drink? Zou ik nog kunnen luisteren naar de stem van zangers en zangeressen? Waarom zou uw dienaar mijn heer de koning verder tot last zijn?

2 SAMUEL 19:31-35

Met andere woorden, kan ik nog het verschil proeven tussen koninklijk eten en gewoon eten? Wat kan het eten van de koning mij schelen? Ik ben te oud om zelfs maar het verschil te kunnen proeven tussen het ene soort eten en het andere. Dat bedoelt hij daar.

Uw dienaar zal maar een eindje met de koning over de Jordaan gaan. Waarom zou de koning mij deze beloning geven? Laat uw dienaar toch terugkeren, zodat ik in mijn stad sterf, bij het graf van mijn vader en mijn moeder. Maar zie, hier is uw dienaar Chimham; laat die met mijn heer de koning oversteken, en doe hem wat goed is in uw ogen.

2 SAMUEL 19:36-37

De koning antwoordde: Chimham zal met mij oversteken, en ik zal voor hem doen wat u goed lijkt. Alles wat u van mij vraagt, zal ik voor u doen. Toen stak heel het volk de Jordaan over. Nadat de koning was overgestoken, kuste hij Barzillai en zegende hem. Barzillai keerde terug naar zijn eigen woonplaats.

2 SAMUEL 19:38-39

Nu weten we niet wie Chimham was. Sterker nog, tot een paar verzen hiervoor wisten we niet wie Barzillai was. Maar Chimham was blijkbaar iemand aan wie Barzillai zijn voorrechten wilde overdragen. Het kan heel goed zijn zoon zijn geweest, of misschien een dienaar op wie hij bijzonder gesteld was. Maar Barzillai had de eerbewijzen van de koning niet nodig. Aan de tafel van de koning eten zou voor hem niets bijzonders zijn, en luisteren naar de zangers en dergelijke in het paleis van de koning evenmin. Hij zei:

Ik ben te oud om nog van dat soort dingen te genieten. Ik sterf liever waar mijn ouders zijn gestorven en word liever bij hen begraven. En als je wilt, kun je Chimham meenemen en dat allemaal voor hem doen.

En dat deed David dus.

20

Israël en Juda ruziën over Davids terugkeer

De koning ging verder naar Gilgal, en Chimham ging met hem mee. Al het volk van Juda had de koning helpen oversteken, alsook een gedeelte van het volk van Israël. En zie, alle mannen van Israël kwamen naar de koning, en zeiden tegen de koning: Waarom hebben onze broeders, de mannen van Juda, beslag op u gelegd, en hebben zij de koning en zijn huis de Jordaan helpen oversteken, en alle mannen van David met hem? Toen antwoordden alle mannen van Juda de mannen van Israël: Omdat de koning aan ons verwant is. Waarom bent u toch in woede ontstoken over deze zaak? Hebben wij ook maar iets gegeten op kosten van de koning of heeft hij ons een geschenk gegeven?

2 SAMUEL 19:40-42

Dit is een reactie die we vaker tegenkomen in het boek Richteren en ook hier. Wanneer er oorlog is en sommige stammen erbuiten worden gelaten, vooral als het Efraïm is, wordt Efraïm echt heel boos als ze niet worden uitgenodigd om aan de strijd deel te nemen. Het lijkt erop dat het óf Efraïm is, óf Efraïm samen met andere stammen uit het noorden, die nu boos worden omdat Juda David heeft teruggebracht en het geen gezamenlijke onderneming van alle stammen is geweest. De suggestie lijkt te zijn dat Juda misschien op speciale gunsten van de koning uit is. Daarom laten ze de andere stammen erbuiten, zodat Juda speciale gunsten zal krijgen, misschien belastingverlaging of iets dergelijks, die de andere stammen niet zullen krijgen. Ze zeiden:

Luister, hebben we de koning ooit ergens om gevraagd? We hebben hem nooit om een gunst gevraagd. We deden het gewoon omdat hij familie van ons is.

En de mannen van Israël antwoordden de mannen van Juda en zeiden:

De mannen van Israël antwoordden de mannen van Juda en zeiden: Tien delen van de koning zijn van ons, dus ook op David hebben wij meer recht dan u. Waarom hebt u ons dan zo geminacht en waarom telde ons woord niet als eerste om onze koning terug te halen? Het woord van de mannen van Juda had echter meer kracht dan het woord van de mannen van Israël.

2 SAMUEL 19:43

Al die mensen die hun grote trouw aan David betuigen, terwijl ze de dag ervoor nog aan de kant stonden van degene die hem probeerde te doden. Wispelturige, wispelturige mensen.

21

De oude rivaliteit tussen Juda en Efraïm

In dit vroege stadium wordt er al enig onderscheid gemaakt tussen Juda en de rest van de stammen. En dat was daarvoor ook al gebeurd. Ze vormen nog steeds allemaal één koninkrijk, maar wanneer ze in de dagen van Rehabeam uiteenvallen in twee koninkrijken, is dat haast alleen maar de hevige uitbarsting van iets wat blijkbaar al generaties lang heeft liggen smeulen.

De mensen van Juda waren geografisch grotendeels gescheiden van de andere stammen. Het grondgebied van Juda strekte zich helemaal uit van de Jordaan of de Dode Zee tot aan de Middellandse Zee. De hele strook aan de zuidkant van het land behoorde dus aan Juda. De rest van de stammen had een lappendeken van gebieden ten noorden daarvan, in de rest van het land. Dat betekende dat de tien stammen in het noorden zich aanzienlijk meer met elkaar vermengden dan Juda.

Geografisch gezien was het voor Juda gemakkelijker om op zichzelf als een afzonderlijk gebied te functioneren, bijna als een afzonderlijk land. Uiteindelijk werd het ook een afzonderlijk land, los van de andere stammen, toen de scheuring

plaatsvond. Maar blijkbaar beschouwden ze zichzelf ook daarvoor al als afzonderlijk. Ze hadden zelfs in de dagen van Mozes al bijzondere eer gekregen. Hoewel Mozes uit de stam Levi kwam, was het de stam Juda die de priesters volgde en voor de rest van de stammen uit ging bij de tocht van de ark door de woestijn.

En het was Juda dat door de godsspraak was aangewezen om als eerste tegen de Kanaänieten op te trekken zodra ze het land Kanaän waren binnengekomen. Hoewel Jozua uit de stam Efraïm kwam, was het, toen Jozua het volk het land binnenleidde, de stam Juda die door de godsspraak van God werd uitgekozen om bij de verovering voorop te gaan. Juda had dus werkelijk al een vooraanstaande plaats onder de stammen. Er bestond grote vijandschap en rivaliteit, vooral tussen Juda en Efraïm. Die kwam tot uitbarsting in de politieke scheuring in de dagen van Rehabeam, toen ze twee verschillende landen werden.

Maar hier zien we dat ze weer ruzie maken. Het lijkt voor David gewoon iets kleingeestigs en onaangenaams om deze mensen ruzie te horen maken, alsof ze zeggen: 'Ik ben trouwer aan de koning.' 'Nee, ik ben trouwer aan de koning.' Geen van hen was trouw geweest aan de koning. Ze hadden allemaal de kant van Absalom gekozen. We hebben hier geen ruzie tussen degenen die aan Davids kant stonden en degenen die tegen hem waren. Dit zijn allemaal mensen die tegen hem waren. De mensen van Juda zeiden: 'Nee, wij hebben het als eersten weer met hem goedge maakt.' En de mensen uit het noorden zeiden: 'Nee, het was eerst ons idee.' Ze maken ruzie, maar de woorden van de mannen van Juda zijn feller dan die van de andere mannen.

Het is duidelijk dat David nu in zijn koningschap is hersteld, maar er is beslist verdeeldheid in het koninkrijk. Wat Absalom heeft gedaan, heeft de nationale eenheid tot op zekere hoogte aangetast. We zullen zien dat er in het noorden daadwerkelijk een opstand zal uitbreken onder leiding van een man die Seba heet. Dat zal een volgend probleem voor David worden.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 2 Samuel 17:1-4
- 2 Samuel 17:5
- 2 Samuel 17:6
- 2 Samuel 17:7
- 2 Samuel 17:8
- 2 Samuel 17:9-13
- 2 Samuel 17:14
- 2 Samuel 17:15-16
- 2 Samuel 17:11
- 2 Samuel 17:17
- 2 Samuel 17:18-19
- 2 Samuel 17:20-22
- 2 Samuel 17:23
- 2 Samuel 17:24-25
- 2 Samuel 17:26
- 2 Samuel 17:27-29
- 2 Samuel 18:1-2
- 2 Samuel 18:3-4
- 2 Samuel 18:5
- 2 Samuel 18:6-7
- 2 Samuel 18:8
- 2 Samuel 18:9-11
- 2 Samuel 18:12
- 2 Samuel 18:13
- 2 Samuel 18:14-15
- 2 Samuel 18:16
- 2 Samuel 18:17
- 2 Samuel 18:18
- 2 Samuel 14:27
- 2 Samuel 18:19-20
- 2 Samuel 18:21-22
- 2 Samuel 18:23
- 2 Samuel 18:24-25
- 2 Samuel 18:26-27

- 2 Samuel 18:28
- 2 Samuel 18:29
- 2 Samuel 18:30-32
- 2 Samuel 18:20
- 2 Samuel 18:33
- 2 Samuel 19:1-8
- 2 Samuel 19:9-10
- 2 Samuel 19:11
- 2 Samuel 19:12-13
- 2 Samuel 19:5-7
- 2 Samuel 19:14
- 2 Samuel 19:15
- 2 Samuel 19:16
- 2 Samuel 19:17-20
- 2 Samuel 19:21
- 2 Samuel 19:22
- 2 Samuel 19:23
- 2 Samuel 19:24
- 2 Samuel 19:25
- 2 Samuel 19:26
- 2 Samuel 19:27-28
- 2 Samuel 19:29
- 2 Samuel 19:30
- 2 Samuel 16:3
- 2 Samuel 16:4
- 2 Samuel 19:31-35
- 2 Samuel 19:36-37
- 2 Samuel 19:38-39
- 2 Samuel 19:40-42
- 2 Samuel 19:43

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.